

การจัดการ เรื่อง ร้องเรียนเหตุรำคาญ

จากบทต่างๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่า ราชการส่วนท้องถิ่น (รวมทั้ง อบต.) สามารถดำเนินการควบคุมปัญหาด้าน สาธารณสุขสิ่งแวดล้อม ที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมเรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย การรักษาความสะอาด ในที่ หรือทางสาธารณะ สถานสาธารณะ การรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลองอ การควบคุมดูแลกิจการตลาด สถานสาธารณะ การรักษาความสะอาดของแม่น้ำลำคลอง การควบคุมดูแลกิจการตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่เสวยอาหาร รวมทั้งกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน โรงงานขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ นอกจากนี้ ในกรณีที่มีโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความ หรือโรคติดต่ออันตราย เกิดขึ้นในเขตท้องที่ ก็มีมาตรการในการควบคุม และการจัดการ เพื่อการป้องกันมิให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ ในพื้นที่นั้นได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าราชการส่วนท้องถิ่น (รวมทั้ง อบต.) จะมีอำนาจดำเนินการ และควบคุมเรื่องต่างๆ ข้างต้นแล้ว ซึ่งนับว่า เป็นมาตรการการป้องกัน และควบคุมเบื้องต้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาต่อประชาชน ในชุมชนท้องถิ่นนั้น แต่โดยข้อเท็จจริง ราชการส่วนท้องถิ่น (อบต.) ก็ไม่อาจดำเนินการให้ครอบคลุมได้ทุกเรื่อง ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ จึงได้กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจดำเนินการ ในกรณีที่เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชน ซึ่งหมายถึง "การกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนข้างเคียง" ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕

มาตรการคุ้มครองประชาชน กรณีเหตุรำคาญนี้ จึงเป็นมาตรการที่อุดช่องว่าง ที่อาจเกิดขึ้น จากการศึกษาความรับผิดชอบของบุคคลใด บุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใด ที่ทำให้เกิดสภาวะความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อการรักษาความสงบสุขของชุมชน
๒. เพื่อให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข มีความเคารพสิทธิ และไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องเรื่องนี้ มีเฉพาะพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ฉบับเดียวที่มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ส่วนกฎหมายอื่นๆ จะมีส่วนเกี่ยวข้องเฉพาะกรณีที่การก่อเหตุรำคาญนั้น เป็นการไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน ที่กฎหมายนั้นกำหนดไว้ด้วย ดังนั้น จึงขอเสนอรายละเอียดในส่วนของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ดังนี้

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕

๑. ลักษณะของเหตุรำคาญ

ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕ กำหนดว่า "ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อน แก่ผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ต้องประสบกับเหตุนั้น ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่า เป็นเหตุรำคาญ ซึ่งได้แก่

๑. แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อายน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูล หรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งอยู่ในทำเลที่ไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสม หรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใด เป็นเหตุให้หมักหมมเหม็น หรือละอองเป็นพิษ หรือเป็น หรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หมายถึง กรณีที่ผู้ใดจัดให้มีแหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อายน้ำ ที่ใส่มูล หรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใด ซึ่งต้องมีลักษณะ เป็นที่เก็บสิ่งของที่สกปรก หรือใช้กับกิจกรรมที่น่าจะเกิดกับสิ่งโสโครก เช่น คุ้ระบายน้ำ ร่องเก็บน้ำเสีย ลานฆ่าสัตว์ เป็นต้น ๑) ในทำเลที่ไม่เหมาะสม ๒) ปล่อยปละละเลย ไม่ดูแลรักษาความสะอาด จนเกิดสภาพที่สกปรก มีกลิ่นเหม็น ๓) เททิ้งสิ่งใดในสถานที่นั้น (ซึ่งอาจหมายถึง น้ำโสโครก ปัสสาวะ น้ำซากสัตว์ มูลสัตว์ เถ้าขมา เป็นต้น) รกรู้งรงจนเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะนำโรค เหล่านี้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ ทั้งนี้ ต้องอยู่ในสภาวะที่อาจก่อให้เกิด ความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒. การเลี้ยงสัตว์ในที่ หรือวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควร จนเป็นเหตุให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ หมายถึง การเลี้ยงสัตว์ทุกชนิดที่ ๑) สถานที่เลี้ยงไม่เหมาะสม สกปรก มีกลิ่นเหม็น เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์พาหะนำโรค เป็นต้น ๒) โดยวิธีการเลี้ยงที่รบกวนความเป็นอยู่ ของผู้อาศัยข้างเคียง เช่น การปล่อยให้สัตว์ไปกินพืชผักของคนข้างบ้าน หรือปล่อยให้ไปถ่ายบ้านข้างเคียง เป็นต้น ๓) เลี้ยงจำนวนมากเกินไป เช่น สถานที่เลี้ยงคับแคบ อยู่ใกล้บ้านข้างเคียง แต่ก็เลี้ยงจำนวนมาก จนเกิดเสียงรบกวน มีกลิ่นสาบ หรือกลิ่นมูลเหม็น เป็นต้น

เรื่องนี้ มีมาตรการในการควบคุมดูแลอยู่แล้ว ในเรื่อง การควบคุมการเลี้ยง หรือปล่อยสัตว์ และกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งสามารถควบคุมเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์ ที่ถูกสุขลักษณะ การจำกัดจำนวนที่เหมาะสม การให้เลี้ยงโดยมีเงื่อนไขที่จะป้องกันเหตุรำคาญได้ ดังนั้น กรณีของเหตุรำคาญที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์ จึงควรใช้มาตรการควบคุมข้างต้น จัดการได้มากกว่า

๓. อาคาร อันเป็นที่อยู่ของคน หรือสัตว์ โรงงาน หรือสถานที่ประกอบการใด ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษ หรือมีแต่ไม่มีการควบคุม ให้ปราศจากกลิ่นเหม็น หรือละอองสารเป็นพิษอย่างเพียงพอ จนเป็นเหตุให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

หมายถึง (ก) กรณีที่บ้านเรือนที่เป็นที่อยู่อาศัยของประชาชน หรือโรงเรียนที่เลี้ยงสัตว์ หรือโรงงาน หรือสถานที่ประกอบการ ที่จำเป็นต้องมีระบบการระบายอากาศ หรือระบายน้ำเสีย หรือการกำจัดสิ่งปฏิกูล น้ำเสีย น้ำโสโครก รวมทั้งระบบการควบคุมสารพิษ ที่เกิดขึ้นจากการประกอบกิจการนั้นๆ หากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นๆ ไม่จัดให้มีขึ้น จะมีผลทำให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ กรณีเช่นนี้ กฎหมายถือว่าเป็นการก่อเหตุรำคาญ

หรือ (ข) กรณีที่จัดให้มีระบบดังกล่าวข้างต้นแล้ว แต่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคาร หรือสถานที่นั้นไม่ดูแลบำรุงรักษา หรือควบคุมระบบนั้น ให้ปราศจากกลิ่นเหม็น หรือเกิดละอองสารพิษขึ้น จนเป็นเหตุให้เสื่อม หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ถือว่า เป็นเหตุรำคาญ

๔. การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง ขมา เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

หมายถึง กรณีที่บุคคลใด หรือกลุ่มบุคคล หรือสถานประกอบการ กระทำการใดๆ ที่ก่อให้เกิดมลพิษทางด้าน กลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า หรือสารเป็นพิษอื่นๆ เช่น การเผามูล ฝอย เผาต้นหญ้าจนเกิดเขม่า คิวโนเถ้า การเคาะ / ตี / ทบโลหะ เกิดเสียงดัง การตอกเสาเข็ม จนเกิดความ สั่นสะเทือน การไม่ บดสิ่งของ หรือสีข้าวจนเกิดฝุ่น ละออง เป็นต้น จนเป็นเหตุให้เสื่อม หรือเป็นอันตรายต่อ สุขภาพ ทั้งนี้ ต้องมีลักษณะที่กระทำการ เป็นการประจำ จนเกิดสภาวะที่กระทบต่อ การดำรงชีพเป็นการ ประจำ จนเกิดสภาวะที่กระทบต่อการดำรงชีพ โดยปกติสุขของประชาชนข้างเคียง

๕.เหตุอื่นใด ที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา หมายถึง กรณีอื่นๆ ที่มีได้ระบุไว้ ข้างต้น และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข ในราชกิจจานุเบกษา แล้ว กรณีเช่นนั้น ก็ถือว่าเป็นเหตุรำคาญเช่นกัน ดังนั้น กรณีของเหตุรำคาญ จึงต้องยึดบทบัญญัติมาตรา ๒๕ เป็นหลักในการวินิจฉัย ที่สำคัญคือ ต้องบ่งชี้ได้ว่า การกระทำดังกล่าว อาจก่อให้เกิดผลกระทบที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพได้ ในการวินิจฉัย จึงจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ ทางด้านการสาธารณสุข การสุขาภิบาล และการ อนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งในขณะที่ยังไม่มีหลักฐานมาตรฐาน หรือเครื่องมือที่สามารถชี้วัดได้อย่างชัดเจน ว่ากรณี ใดเป็นเหตุรำคาญ โดยสภาพจึงเป็นดุลพินิจของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ในอนาคตจึงเป็นเรื่องที่นักวิชาการ สุขาภิบาล นักวิชาการสิ่งแวดล้อม และนักวิชาการสาธารณสุข จะต้องร่วมกันพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐาน หรือแนวทางการวินิจฉัย หรือหาเครื่องมือในการตรวจสอบ ปัญหาเหตุรำคาญที่ชัดเจนต่อไป เพื่อ ประโยชน์ในการคุ้มครองประชาชน และปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายได้ง่ายขึ้น

๒. อำนาจในการควบคุมดูแล กรณีเหตุรำคาญ

๒.๑ กฎหมายสาธารณสุข มาตรา ๒๖ ได้รับรองอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ประธานกรรมการ อบต.) ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้ผู้หนึ่งผู้ใดดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้ได้

๑.ห้ามมิให้ก่อให้เกิดเหตุรำคาญขึ้น ในที่ หรือทางสาธารณะ หรือในสถานที่เอกชน

๒.ดูแล ปรับปรุง หรือบำรุงรักษาบรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถาบันที่ ต่างๆ ในเขตความรับผิดชอบของตน ให้ปราศจากเหตุรำคาญ ซึ่งกรณีนี้ จึงครอบคลุมถึงสถานที่สาธารณะ ที่ หน่วยงานราชการต่างๆ ครอบครองดูแลอยู่ด้วย ดังนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงมีอำนาจแจ้งเป็นหนังสือให้ หน่วยงานใดๆ ที่รับผิดชอบพื้นที่ใดๆ ที่เป็นสาธารณะ ให้ดูแลรักษามิให้เกิดเหตุรำคาญได้ด้วย

๓.ให้ดำเนินการระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ในที่ หรือทางสาธารณะ หรือในสถานที่ เอกชน

๒.๒ กรณีที่เกิดเหตุรำคาญในที่ หรือทางสาธารณะ กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น (ประธาน กรรมการ อบต.) มีอำนาจดำเนินการ ดังนี้

๑.ออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้บุคคล ซึ่งเป็นเหตุ หรือเกี่ยวข้องกับกรก่อ หรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญ นั้น ดำเนินการระงับ หรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น ภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริง ของเหตุการณ์ (มาตรา ๒๗ วรรค ๑)

๒. ในการออกคำสั่งนั้น จะกำหนดวิธีระงับ หรือการป้องกันเหตุรำคาญนั้นก็ได้ รวมทั้งจะกำหนดวิธีการ เพื่อการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญขึ้น ในอนาคตอีกด้วยก็ได้ (มาตรา ๒๗ วรรค ๑)

๓. เมื่อออกคำสั่งแล้ว ปรากฏว่า ผู้รับคำสั่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด และกรณีเหตุรำคาญดังกล่าว อาจเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสุขภาพได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่น (ประธานกรรมการบริหาร อบต.) มีอำนาจเข้าไปจัดการตามความจำเป็น เพื่อการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญเช่นนั้นขึ้นอีก ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดให้บุคคลที่เป็นต้นเหตุ หรือเกี่ยวข้องกับการก่อ หรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น เป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย สำหรับการจัดการนั้นของเจ้าพนักงานท้องถิ่น (มาตรา ๒๗ วรรค ๒)

๒.๓ กรณีเกิดเหตุรำคาญในสถานที่เอกชน กฎหมายกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น (ประธานกรรมการ อบต.) มีอำนาจดำเนินการได้ ดังนี้

๑. ออกคำสั่งเป็นหนังสือ ให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ดำเนินการระงับเหตุรำคาญ ภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร ตามสภาพของปัญหาได้ (มาตรา ๒๘ วรรค ๑)

๒. ในการออกคำสั่งนั้น จะกำหนดวิธีการระงับ หรือการป้องกันเหตุรำคาญนั้นก็ได้ รวมทั้งจะกำหนดวิธีการเพื่อการป้องกัน มิให้เกิดเหตุรำคาญ ขึ้นในอนาคตอีกด้วยก็ได้ (มาตรา ๒๘ วรรค ๑)

๓. กรณีที่ผู้เป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่ได้รับคำสั่งนั้น มิได้ปฏิบัติตามคำสั่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่น จะมีอำนาจดำเนินการต่อไปได้ โดยแยกเป็น ๒ กรณีคือ

๑. กรณีเหตุรำคาญนั้น มิได้ก่อให้เกิดสภาวะที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสุขภาพ เจ้าพนักงานท้องถิ่น อาจเข้าไประงับเหตุรำคาญนั้นเอง หรือจัดการตามความจำเป็น เพื่อการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญเช่นนั้นขึ้นอีก ทั้งนี้กฎหมายกำหนดว่า หากเหตุรำคาญนั้นเกิดจากการกระทำ หรือการละเลย หรือการยินยอมของผู้เป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น ให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย สำหรับการจัดการนั้น ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๒. กรณีเหตุรำคาญนั้น ก่อให้เกิดสภาวะที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสุขภาพ กฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ออกคำสั่งเป็นหนังสือ ห้ามมิให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง ใช้ หรือยินยอม ให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมด หรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจ แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ว่า ได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

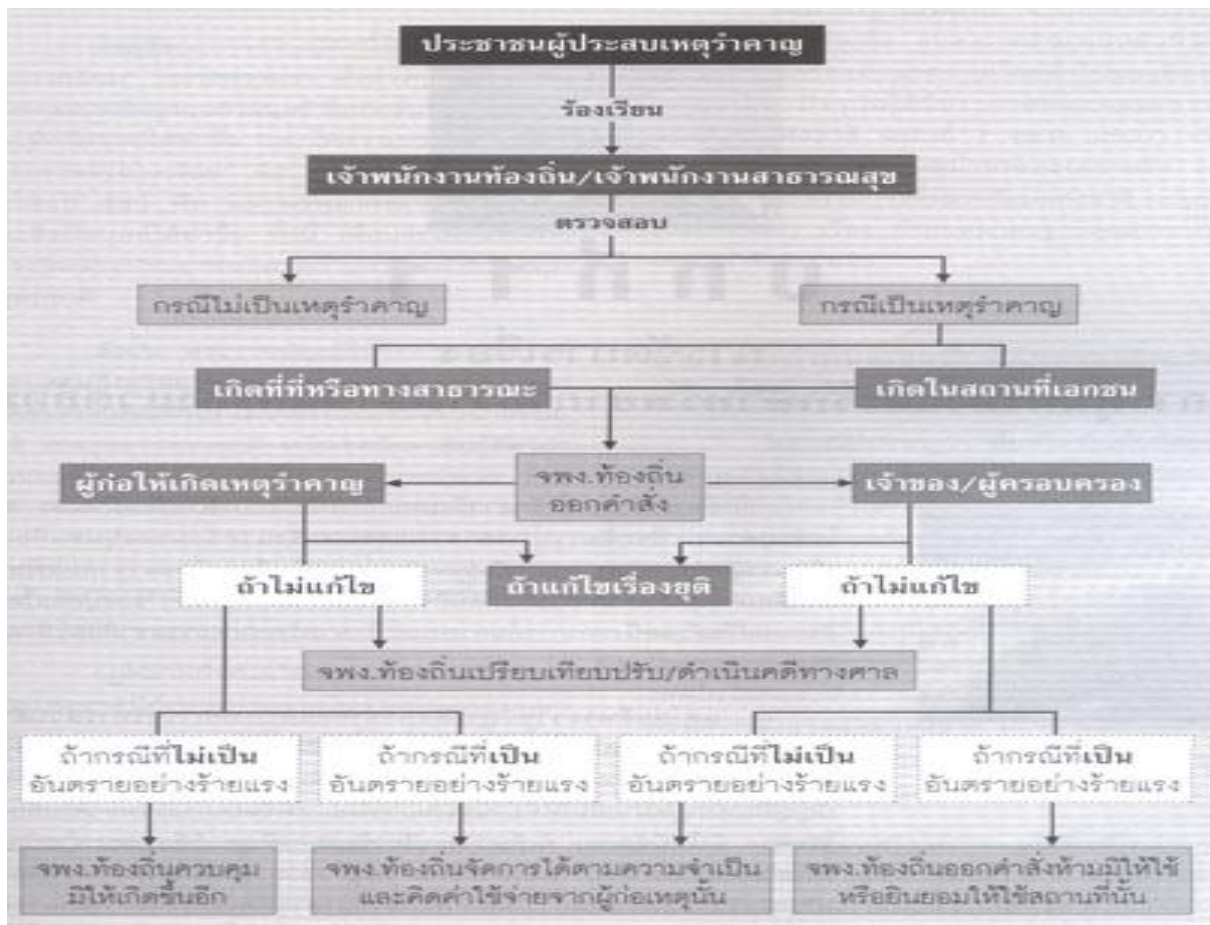
๓. โทษความผิดของผู้ก่อเหตุรำคาญ

โดยที่เหตุรำคาญเป็นเรื่องที่ต้องการควบคุม ให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข และป้องกันมิให้มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน โดยสภาพของเรื่อง จึงมิได้พุ่งเป้าไปที่กรณี ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพแล้ว หากแต่มุ่งให้ความสนใจ ต่อการกระทำอันอาจทำให้เกิดสภาวะที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งคือ ทำให้เกิดสภาวะที่บุคคล เกิดความรำคาญ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสุขภาพทางจิตใจ เช่น นอนไม่หลับ เพราะเสียงดัง กลิ่นเหม็นจนหายใจไม่ออก เกิดความสั่นสะเทือน จนทำให้ที่อยู่อาศัยเกิดแตกร้าว เผาสิ่งของหรือมูลฝอยจนเกิดควั่น เขม่า ฟุ้งกระจาย รบกวนคนอื่น เป็นต้นด้วยเหตุนี้ ตามหลักการเหตุรำคาญ จึงมิใช่

เรื่องที่คอขาดบาดตาย แต่เป็นเรื่องที่กระทบต่อการดำรงชีวิตโดยปกติสุข กอรปกับสังคมไทย มีลักษณะที่ถ้อยทีถ้อยอาศัย ที่ไม่ชอบฟ้องร้อง หรือเป็นความกัน จึงมักไม่มีการร้องเรียน แม้ว่าจะเกิดเหตุรำคาญแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่เหลือดเหลือทนเสียแล้ว หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นกรณีที่โกรธกัน ก็จะร้องเรียนกันทุกเรื่อง นี่คือ ความไม่พอดีของสังคมไทยความผิดของเรื่องนี้ จึงเน้นไปที่การขัดคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น มิได้เน้นที่การกระทำที่เป็นเหตุรำคาญ เพราะกฎหมายประสงค์ จะให้มีการแก้ไข และเชื่อว่า บุคคลโดยทั่วไป ไม่มีเจตนา หรือจงใจที่จะก่อเหตุรำคาญต่อผู้อื่น หมายความว่า การก่อเหตุรำคาญใดๆ ต้องได้รับการวินิจฉัยจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเสียก่อน (ซึ่งโดยทั่วไปต้องอาศัย เจ้าพนักงานสาธารณสุขที่มีความรู้ ด้านการสาธารณสุข หรือการสุขาภิบาล หรือการอนามัยสิ่งแวดล้อม) เมื่อพบว่า บุคคลใดได้ก่อเหตุรำคาญขึ้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็จะออกคำสั่ง ให้ปรับปรุงแก้ไข หรือระงับเหตุรำคาญนั้น หากไม่ปรับปรุงแก้ไข โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงจะมีโทษความผิดตามมาตรา ๗๔ กล่าวคือ มีความผิดฐานขัดคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยไม่มีเหตุ หรือข้อแก้ตัวอันสมควร ก็จะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ รวมทั้งกรณีที่ขัดคำสั่ง ห้ามมิให้ใช้ หรือยินยอมให้ใช้สถานที่เอกชน ที่เกิดเหตุรำคาญ ที่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ก็มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับกรณีเกิดเหตุรำคาญในที่ หรือทางสาธารณะ และเหตุรำคาญนั้น มิได้ก่อให้เกิดสภาวะอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสุขภาพ กฎหมายก็ได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องดำเนินการอย่างไร เพียงแต่ลงโทษผู้กระทำ หรือก่อเหตุแล้วจะไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดังกล่าวเท่านั้น

แผนภูมิที่ ๑๖ แสดงขั้นตอนการดำเนินการ กรณีที่เกิดเหตุรำคาญขึ้น

๔. ขั้นตอนการดำเนินการ กรณีเกิดเหตุรำคาญ (ดูแผนภูมิที่ ๑๖)

๑. เมื่อมีกรณีเหตุรำคาญเกิดขึ้น ประชาชนที่อยู่ข้างเคียงที่ประสบเหตุ หรือผู้ที่เป็นประสพพบเห็น มีสิทธิที่จะร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขทุกระดับ หรือหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น หรือราชการส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องได้

๒. เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขของหน่วยงาน ที่ได้รับการร้องเรียน ต้องดำเนินการตรวจสอบกรณีเหตุร้องเรียนนั้น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมักขอให้ เจ้าพนักงานสาธารณสุขเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งการตรวจสอบต้องพิจารณาว่า เป็นเหตุรำคาญหรือไม่?

๑. ถ้าไม่เหตุรำคาญ เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขต้องแจ้งให้ผู้ร้องทราบ (ถ้าผู้ร้องแจ้งที่อยู่ให้ทราบ) แล้วแต่กรณี เรื่องร้องเรียนนี้ถือเป็นอันยุติ

๒. แต่ถ้าเป็นเหตุรำคาญ ต้องพิจารณาว่า เหตุรำคาญนั้น เกิดขึ้นในที่ หรือทางสาธารณะ หรือเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน และเกิดขึ้นเขตท้องถิ่นใด แล้วดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

๓. เมื่อเจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจสอบพบว่า เป็นเหตุรำคาญ เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีหน้าที่ ต้องเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่มีอำนาจในเขตท้องถิ่นนั้น ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ผู้ที่ก่อเหตุ (กรณีที่เกิดในที่หรือทางสาธารณะ) หรือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชน (กรณีที่เกิดในสถานที่เอกชน) เพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข หรือระงับเหตุรำคาญนั้น ซึ่งคำสั่งนั้นต้องมีสาระที่สำคัญ ดังนี้

๑. ต้องมีชื่อหน่วยงาน ชื่อเจ้าพนักงาน พร้อมตำแหน่ง และวันเดือนปีที่ออกคำสั่ง

๒. ต้องอ้างอิงข้อกฎหมาย ที่ให้อำนาจในการออกคำสั่งนั้น เช่น อาศัยอำนาจตามมาตรา ..... แห่งพระราชบัญญัติ ..... เป็นต้น

๓. ต้องอธิบายข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้ต้องออกคำสั่ง ตามที่กฎหมายกำหนด

๔. ต้องสั่งให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข หรือระงับ หรือกำหนดวิธีการเพื่อการป้องกัน เหตุรำคาญในอนาคต ตามหลักวิชาการ ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ข้อเท็จจริงเรื่องนั้น พร้อมทั้งต้องกำหนดระยะเวลา ที่ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้น ตามความเหมาะสมด้วย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา ความยากง่ายในการแก้ไขปัญหา นั้นๆ

๕. กรณีที่คำสั่งใด ที่ผู้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งได้ กฎหมายว่าด้วย วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ต้องแจ้งสิทธิ และระยะเวลาที่จะอุทธรณ์ได้ ต่อบุคคลใดไว้ด้วย ในกรณีของเหตุรำคาญ ซึ่งกฎหมายสาธารณสุข กำหนดให้ผู้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น

๔. เมื่อครบกำหนดเวลาที่ให้ไว้ในคำสั่งนั้น เจ้าพนักงานสาธารณสุขต้องไปตรวจสอบว่า มีการปรับปรุงแก้ไข หรือไม่อย่างใด กรณีที่ไม่มีการแก้ไข โดยเหตุผลอันสมควร ก็เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานฯ ที่จะผ่อนผันระยะเวลาตามข้อเท็จจริงได้ ตามความเหมาะสม แต่หากเป็นกรณีที่ผู้รับคำสั่งไม่ใส่ใจ หรือไม่นำพาต่อคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็อาจดำเนินการได้ ๒ กรณี คือ

๑. กรณีที่เหตุรำคาญนั้นเกิดในที่ หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ต้องพิจารณาว่า เหตุรำคาญนั้นยังคงเกิดขึ้น และก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสุขภาพหรือไม่?

○ ถ้าไม่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ก็ให้ดำเนินการลงโทษผู้ก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น โดยเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจดำเนินการเปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินคดีทางศาล แล้วแต่กรณี ตามอำนาจในมาตรา ๘๕ วรรค ๓

○ ถ้าเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ร่วมกับเจ้าพนักงานสาธารณสุข ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนต่อไป แล้วคิดค่าใช้จ่ายทั้งหมด จากผู้ก่อเหตุรำคาญนั้น แล้วให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการ เปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินคดีทางศาล แล้วแต่กรณี ตามอำนาจในมาตรา ๘๕ วรรค ๓ และหากผู้ก่อเหตุไม่ยินยอมเสียค่าใช้จ่ายดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่น ก็สามารถฟ้องเรียกค่าใช้จ่ายทางศาลได้ด้วย

๒. กรณีที่เหตุรำคาญนั้นเกิดในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข ต้องพิจารณาว่า เหตุรำคาญนั้นยังคงเกิดขึ้น และก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสุขภาพหรือไม่?

○ หากเหตุรำคาญยังคงเกิดขึ้น แต่ไม่เป็นอันตรายอย่างร้ายแรง เจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานสาธารณสุข อาจร่วมกันดำเนินการแก้ไขในสถานที่เอกชนนั้นได้ โดยคิดค่าใช้จ่ายจากเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น (ในกรณีที่เป็นเพราะการละเลย หรือยินยอมให้กระทำจากผู้เป็นเจ้าของ หรือผู้ครอบครองนั้น) แล้วให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการลงโทษ โดยการเปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินคดีทางศาล แล้วแต่กรณี ตามอำนาจในมาตรา ๘๕ วรรค ๓ และหากผู้ก่อเหตุ ไม่ยินยอมเสีย ค่าใช้จ่ายดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถฟ้องเรียก ค่าใช้จ่ายทางศาลได้ด้วย

○ หากเหตุรำคาญยังคงเกิดขึ้น และเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพด้วย นอกจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะดำเนินการลงโทษ โดยการเปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินคดีทางศาล แล้วแต่กรณี ตามอำนาจในมาตรา ๘๕ วรรค ๓ ต่อเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่เอกชนนั้นแล้ว เจ้าพนักงานสาธารณสุข อาจเสนอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ออกคำสั่งเป็นหนังสือ ห้ามมิให้ใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใด ใช้สถานที่นั้นทั้งหมด หรือบางส่วน จนกว่าจะได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ ซึ่งกรณีนี้ก็จะมียุทธศาสตร์กับการสั่งให้หยุดดำเนินกิจการนั่นเอง